

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2018-10-31

Dnr V 2018/1255

Finansdepartementet

Rektor

Yttrande över betänkandet Med tillit växer handlingsutrymmet (SOU 2018:47) samt betänkandet En lärande tillsyn (SOU 2018:48)

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

Lunds universitet konstaterar inledningsvis att detta betänkande primärt inte berör universitet- och högskolesektorn. Lunds universitet är i huvudsak positiv till betänkandets förslag. Det är dock otydligt vilka delar som berör universitetet som helhet och vad som bara rör verksamhet som är kopplad till hälso- och sjukvård, skola och omsorg.

Lunds universitets grundinställning är att det som ska avgöra hur statens styrning av universitets- och högskolesektorn bör utformas ska utgå från det övergripande målet om hög kvalitet i utbildning och forskning. För att detta ska kunna uppnås behövs en hög grad av autonomi och minskad detaljstyrning, tillvaratagande av kompetens, kunskap och engagemang samt ett system som är hållbart över tid, robust, transparent och förutsägbart. Föreliggande betänkandes förslag ligger till många delar i linje med denna syn på autonomins fördelar och synen på en god styrning av verksamheten.

Lunds universitet eftersträvar ett kollegialt ledarskap, både centralt och vid fakulteter och institutioner. Vid universitetet tillämpas de olika styrprinciperna samtidigt – den kollegiala processen av kunskapsdriven utveckling, den regelmässiga styrningen som följer av myndighetsansvaret samt den managementinspirerade styrprincipen med mål, strategier och uppföljning. Till detta ska läggas det värdefulla studentinflytandet. Både enskilda ledare och ledamöter i beslutsfattande organ verkar inom och genom dessa styrformer. Lunds universitet ser stora likheter mellan den kollegiala styrformen och den tillitsbaserade formen som rubricerat betänkande föreslår.

Universitetet instämmer i betänkandenas grundsyn att ett starkare inslag av tillsbaserad styrning och ledning är ett viktigt instrument för att kunna svara på de utmaningar som idag begränsar både medarbetarens handlingsutrymme och verksamheternas utveckling och därmed också kvaliteten på välfärdstjänsterna. Betänkandets förslag om lärande tillsyn i dialog med verksamheterna är därför positivt och vidare också förslagen kring hur större samverkan med tillsynsutövande myndigheter på ett konstruktivt sätt kan bidra till utvecklingen.

Delegationen har haft ett utmanande direktiv att arbeta efter och har onekligen haft stora ambitioner med sitt arbete. Styrning av offentlig verksamhet är, som det nämns i betänkandet, omgärdad av en stor komplexitet. Att tillåta situationsanpassning över tid är ett viktigt ledord i styrningssammanhang. Förbättrade styrdialoger likaså. Sammantaget kan det emellertid vara riskabelt att

allt för ensidigt betona antingen styrningens mer strukturbaserade signaler för önskvärt beteende eller styrningens mer processbaserade signaler. Det är snarare en fråga om att balansera de två ansatserna och noga fundera igenom när de ska användas och var.

Universitetet ställer sig positiv till betänkandets förslag att rikta forskningsfinansiering till verksamhetsnära forskning inom hälso- och sjukvård, skola och omsorg, med särskilt fokus på omsorg. En sådan forskningsfinansiering kan på ett konstruktivt sätt bidra till verksamhetsutveckling. Universitetet önskar i detta sammanhang påpeka att det är viktigt att regeringen och de statliga råden satsar på denna typ av forskning.

Lunds universitet ställer sig positivt till en minskning av riktade statsbidrag och därigenom att generella statsbidrag används i större grad. Förslaget ligger i linje med det tillitsbaserade styrningssättet och skulle underlätta för verksamheterna att göra egna avvägningar. Vidare kan mer generella statsbidrag bidra till större arbetsro och en fokusering på verksamheten vilket i slutändan kommer medborgarna till godo.

Lunds universitet stöder de tre förslagen om en lärande tillsyn och ser dem som viktiga för att öka tilliten för de verksamheter som bedrivs. Brukarperspektivet och ett ökat inslag av både kvalitativ och kvantitativ tillsyn bör vara i fokus. Fortsatt utveckling av dessa förslag är angelägna för att öka tilliten till välfärdssektorns olika verksamheter.

Lunds universitet ställer sig bakom förslaget till organisatorisk infrastruktur för försök. Det är inte minst positivt att starta försök som syftar till förenklade regelverk. Förslaget om ett nationellt policylabb bör dock utredas vidare.

Lunds universitet är, som konstaterats ovan, i grunden positiva till betänkandets förslag. Dock ser universitetet problem med att implementera betänkandets förslag eftersom de flesta förslagen endast är rekommendationer, utan en tydlig reglering och krav på huvudmän riskerar intentionerna till förändring att utebli. Vidare riskerar bristen på stöd i form av tydliga ekonomiska insatser och incitament minska möjligheterna till verklig och varaktig förändring.

Beslut

Beslut att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson, efter hörande av representant för Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av utredare Carina Wickberg. I handläggningen har även planeringschef Tim Ekberg deltagit.

Torbjörn von Schantz

Carina Wickberg
(Universitetsledningens kansli)